

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunto:

Saimaannorppa (Pusa Saimensis, huom. esityksessä on vanha lajinimi) on Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäs ja vaikka kanta on lisääntynyt, se on edelleen erittäin uhanalainen. Saimaannorppa on Etelä-Savon maakuntaeläin. Maakuntaliitto pitää hyvänä, että kalastusrajoitusalue päivitetään vastaamaan levinneisyyttä ja jo vapaaehtoisesti rajoitettuja alueita.

Etelä-Savon maakuntaohjelmassa on Luonnostaan vauras -kärki, jossa toimenpiteenä on mm. Saimaan uhanalaisten lajien suojelu muuttuvassa ilmastossa. Lisäksi Saimaan Natura-alueet, vesireitit ja puhtaat vedet ovat vahvuutena monenlaisille yrityksille ja toimijoille eli Saimaa nähdään kehitysalustana. Maakuntaliitto ymmärtää sekä lajin suojelun että kalastuselinkeinojen tarpeet ja haluaa edistää yhteensovittamista, siihen liittyvää tietopohjaa ja tutkimukseen pohjautuvaa päätöksentekoa.

Etelä-Savo on Suomen vesistöisin ja Suomen norppaisin maakunta. Olemme harvaan, mutta kauttaaltaan asuttu maakunta ja kalastus on olemassa oleva perinteikäs ja tärkeä elinkeino. Kotimaisen kalan käyttöä pitää lisätä omavaraisuuden, lähiruoan, kulinarismin ja ravitsemussuositusten vuoksi.

Kotimaisen kalastuksen hyväksyttävyyden kuitenkin vaarantuu, jos norppa menettää henkensä sen vuoksi. On huomattavaa, että ammattimainen muikunkalastus nuotalla ja troolilla on sataprosenttisen norppaturvallista. Turvallisten pyydysten ja pakoaukon sisältävien rysien edistämisen sekä erilaisten norppakarkottimien testaustutkimuksen on syytä jatkaa ja niitä tulee

rahoittaa sen mukaisesti. Kausiasukkaiden kalastus onkin vaihtunut pitkälti vapakalastukseen, mikä on hyvä ja tätä suuntausta on hyvä jatkaa.

Saimaannorpan kannan kasvu on pysähtynyt Pohjois-Saimaalla ja sen syy tulisi selvittää. Kalastusrajoituksia tulee voida tarkastella nopeammin kuin 2031, mikäli tilanne jatkuu ja/ tai selvä syy tunnistetaan.

Saimaannorppa on ainutlaatuinen aarteemme, Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäs ja osa kymmentuhatvuotista historiaamme ja jopa vanhempi kuin Saimaa. Norppa tarvitsee ihmistä, sillä se on edelleen erittäin uhanalainen ja me ihmiset määritämme sen selviämisen. Norppahan myös nauttii sen kanssa rinnakkaiselossa elävistä ihmisistä. Me ihmiset tarvitsemme norppaa, paitsi luonnon uskomattomana ihmeenä, sen suojelutehtävä on myös sukupolvitehtävämme ja osa ihmisyyttä, jossa olemme äänettömän puolella.

On huomattava, että ihminen ja saimaannorppa asuvat tiiviissä yhteisymmärryksessä Saimaalla ja siksi tulee mahdollistaa rantarakentaminen ja sen asumisen ympärivuotistaminen. Etelä-Savon maakuntaliitto korostaa myös yksityisen maanomistuksen suojaa, rantojen käyttöä ja rannoille rakentamista sekä ympärivuotista asumista, joissa olosuhteissa norppakanta on myös kasvanut suotuisasti. Saimaalle sopivat sekä ihminen että norppa ja yhtä lailla elinkeinot kuten matkailu ja kalastus tulee voida varmistaa.

Kalastajat ovat olleet norpansuojelun laajassa liikkeessä yksi merkittävimmistä ryhmistä ja siksi vuoropuhelun ja tilannekuvan rakentaminen tulee olla osallistavaa.

Saimaannorpan aiheuttamien vahinkojen korvaamisissa tulee esitellä maakotkan ja sääksen kaltainen tapa, jolloin osakaskuntia palkitaan onnistuneesta saimaannorpan pesinnästä. Tämä luo suoraan vesialueiden osakkaille kannusteen suojella pesiä ja kuutteja.

Saimaannorppastrategiassa tulee huomioida ilmastonmuutokseen sopeutuminen muutenkin kuin lumipesien kolauksella sekä keinopesillä. Keväät ovat lämpenemässä ja vaikeuttamassa saimaannorpan pesintää: Etelä-Savossa nykyuraa vastaavassa skenaariossa SSP3-7.0 helmikuu lämpenee 2,53 asteella, maaliskuu 2,22 asteella ja huhtikuu 2,3 asteella jo 2050-luvulle (Ilmatieteen laitos 2026). Keväät ovat jo aikaistuneet ja siksi rajoitusajan alun aikaistamista tulisi harkita, mikäli mallintamiset tällaista osoittavat.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto